



מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים
הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן
אוניברסיטת תל אביב



עמיתי מיתר
ומקבל התואר
"דוקטור לפילוסופיה"
לשנת תשע"ז

10
עשור
למרכז
מיתר



מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים

מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים אשר נחנך בשלהי תשס"ז מבטא את מחויבות הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן, לקידום התארים המתקדמים בחקר המשפט במטרה להכין את בוגריה לעמדות מנהיגות בתחומי השפיטה, הממשל, הארגונים החברתיים, הכלכלה והפרקטיקה המשפטית.

המרכז מציע מגוון תכניות לימוד לתלמידי מחקר בשלוש מסגרות: לימודים לקראת תואר שני עם תזה; לימודי תואר שלישי; ומסלול ישיר לתואר שלישי, אשר מכשירים מומחים בשדות המשפט השונים. תכנית הלימודים של מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים כוללת אוסף עשיר של קורסים ייעודיים בעברית ובאנגלית הנלמדים בכיתות קטנות וכן סדנאות וסמינרים. תכנית לימודים זו נבנתה כדי לספק לתלמידי המרכז כלים לקידום המשימה המחקרית שלהם בסביבה העוברת הליכים מתמשכים של התמקצעות וגלובליזציה. כל אלה מועברים על ידי סגל ההוראה המוביל בישראל, שמתגבר במספר משמעותי של פרופסורים נספחים ופרופסורים אורחים ממיטב האוניברסיטאות בעולם.

הקבוצה המחקרית הצעירה והתוססת של המרכז נהנית ממלגות קיום (המותנות בהקדשת זמן מלא למחקר), מסביבת עבודה תומכת הבאה לידי ביטוי בספרייה ברמה בינלאומית ובחדרי עבודה ייעודיים באגף פרנסיס ומארי פרנס מינקוף, וכמובן מהנחיה ולימודים ברמה אקדמית בינלאומית על ידי מיטב החוקרים והמרצים.

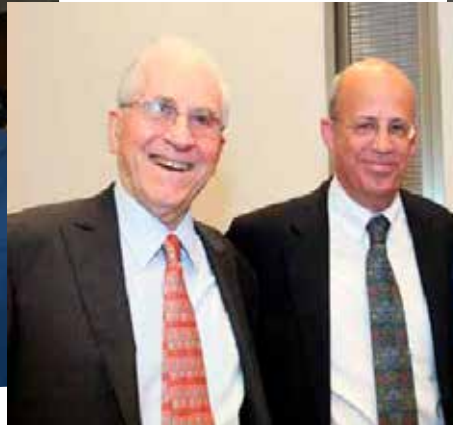
כחלק ממסלול ההכשרה לדוקטורט, יכולים המעוניינים לנסוע לסמסטר מחקר באוניברסיטאות עילית כגון אוקספורד, ייל והארורד. השילוב של סמסטר כזה עם תכנית ייעודית ועשירה, במסגרתה נחשפים תלמידי המרכז לעשרות מומחים יידועי שם למשפטים ממיטב בתי-הספר בעולם, הופך את התכנית שמציע המרכז לחלופה אטרקטיבית במיוחד ללימודים מתקדמים בחו"ל.

עמיתי מיתר הינה קבוצה נבחרת של תלמידי תואר שני ושלישי מצטיינים במרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים.



פרופ' יוסף קלפטר נשיא אוניברסיטת תל אביב

אני שמח לברך את מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים על עשור של פעילות ייחודית פורצת דרך במחקר משפטי חדשני ובינתחומי עם תוכנית לימודים ייחודית וסיוע נרחב לתלמידי מחקר. המרכז מהווה אבן שואבת לסטודנטים ומומחים בעלי שם, ממיטב האוניברסיטאות בעולם ומחזק בכך את עמדת ישראל בזירה המשפטית העולמית. הצלחת המרכז לא הייתה מתאפשרת ללא החזון, התמיכה והסיוע של מר צבי מיתר ז"ל ושל ממשיכי דרכו עפרה, דפנה ואביעד היקרים, שהביעו מחדש את אמונם במרכז והבטיחו את עתידו לעשרים השנים הבאות.



פרופ' שרון חנס

דקאן הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן ומנהל מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים



אני גאה להציג בפניכם את החוברת החגיגית של עמיתי מיתר ומקבלי התואר "דוקטור לפילוסופיה" בסימן עשר שנות פעילות למרכז מיתר, והארכת התמיכה של משפחת מיתר במרכז ל-20 שנה נוספות.

לפני קצת יותר מעשר שנים השתתפתי ביחד עם רון חריס, רועי קרייטנר וישי בלנק בוועדה שסייעה לפרופ' חנוך דגן, הדקאן דאז, לגבש את החזון של "מרכז מיתר", שאליו נרתם מר צבי מיתר בהתלהבות כה רבה. עתה, במלאת עשור לפעילותו של המרכז, זכיתי כדקאן החדש של הפקולטה לקבל על עצמי גם את ניהול המרכז. מפרספקטיבה זו אני יכול להעיד כי מימוש חזון "מרכז מיתר" עלה על כל הציפיות. המרכז הפך שם דבר בזירה המקומית והבינלאומית, וזהו לא פחות מאשר חלום שהתגשם.

פעילות המרכז מבטאת את מחויבותנו לקידום התואר המחקרי במשפטים, ובהכנה של בוגרי מרכז מיתר לעולם המחקר וההוראה באקדמיה וכן בעמדות מנהיגות בתחומי השפיטה, הממשל, הארגונים החברתיים, הכלכלה והפרקטיקה המשפטית. נכון להיום, כ-25 מביני בוגרי המרכז הינם מרצים ומרצות באוניברסיטאות ובמכללות בארץ ובח"ל, בין הבוגרים נמנים שופטים, בכירים במוסדות המדינה, במשרדים ובעמדות מפתח במשק, והשנה זכינו גם שבוגרת ראשונה של המרכז נקלטה כחברת סגל בכיר בפקולטה שלנו. המרכז שינה סדרי עולם בתחום לימודי המשפט בישראל בכך שמיצב את התארים המחקריים במרכז העשייה וחזיק את מעמדה של הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן באוניברסיטת תל אביב כאחד המוסדות המובילים בעולם ללימודי משפט.

מאז חנוכתו לפני עשר שנים עלה מספר תלמידי המחקר לשישים (פי שלושה מהמבצ קודם לכן), הוכפל מספר המרצים האורחים מהמוסדות המובילים בעולם הפוקדים את הפקולטה מדי שנה וכן נרשם גידול משמעותי במספר הסדנאות המוצעות לתלמידי הפקולטה. פעילות מרכז מיתר משיעה גם על סטודנטים לתואר ראשון שכן גם המצטיינים שביניהם נוטלים חלק בהרצאות, בסדנאות ובקורסים הייעודים ונחשפים למומחים בעלי שם עולמי ונהנים ממגוון שיעורים הנלמדים בשפה האנגלית כבר מראשית דרכם האקדמית. "מרכז מיתר" משמש כחממה לעלית המשפטית של ישראל ומהווה מוקד של יצירה מחקרית עשירה של סטודנטים שמרבייתם מקדישים את כל זמנם למחקר, וזוכים לשם כך למלגת קיום מהמרכז. תוצרי המחקרים המתקיימים במרכז כבר הניבו ספרים ומאמרים רבים ובכך מרימים תרומה חשובה לא רק לספרות המשפטית הישראלית והבינלאומית אלא גם לחברה ולתרבות בישראל באופן כללי.

המרכז הוקם, התפתח והתגבש בזכות עבודתם המסורה של חברי הסגל האקדמי והמנהלי בפקולטה. ראויות להערכה מיוחדת בהקשר זה הן חברות הסגל המינהלי של מרכז מיתר, בעבר: טלי חן ומיכל גורדון ובהווה: שרון שלו וספי ויינטראוב.

המרכז לא היה קורם עור וגידים ללא התמיכה והמעורבות של תורמים וידידים שאפשרו הגשמתו של פרויקט מורכב זה, באמצעות תרומות למלגות, להזמנת אורחים מחו"ל, לקיום קורסים ייעודיים של המרכז, סדנאות מחקר ועוד. תודה מיוחדת לפרנסיס ומארי-פרנס מינקוף על תרומתם למבנה ייחודי והמפנק המאפשר לחוקרים הצעירים סביבת עבודה תומכת.

מעל לכל תודה מיוחדת לצבי מיתר ז"ל - אשר האמין ברעיון, התגייס להגשמתו, וביחד עם המשפחה - דפנה, אביעד ועפרה ליווה אותנו בעצה טובה לאורך כל הדרך. תודה למשפחה גם על הארכת התמיכה בנדיבות יוצאת דופן למשך 20 שנה נוספות.

דבר משפחת מיתר

קרן משפחת צבי ועפרה מיתר תורמת לקשת רחבה של פרויקטים בתחום החינוך והתרבות בארץ ובחו"ל. תמיכתה של הקרן במרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים של הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן באוניברסיטת תל-אביב הייתה אך טבעית לאור הרקע המשפטי של מייסדה, צבי מיתר ז"ל.

מר מיתר למד משפטים בפקולטה למשפטים של האוניברסיטה העברית בירושלים והקים משרד עורכי דין בשנת 1962. המשרד אשר הקים, הפך ברבות השנים למשרד הגדול והמוביל בישראל בתחום המשפט התאגידי והמשפט העסקי-הביולאומי. שמו כיום: מיתר ליקוורניק גבע לשם, טל.

במקביל לעיסוקו כעורך דין, בין השנים 1983-1995, כיהן מר צבי מיתר כיו"ר לשכת עורכי הדין בתל-אביב ובמשך 12 שנה היה חבר בוועדה למינוי שופטים בישראל.



מבין שלל המפעלות שעו"ד צבי מיתר ז"ל זכה ליזום וללוות בחייו, אין אחד שישנה למרכז בהיותו מראה מגדלת

של מי שהיה: איש משפט, שהאמין בחשיבותו של חינוך ובתמיכה בדור הצעיר. האמין ועשה.

לאחרונה סיכמה הקרן על הארכת התמיכה שלה במרכז צבי מיתר לשנים רבות. זוהי היא אבן דרך משמעותית עבור משפחת מיתר כולה.

הפעם אנחנו, בני משפחתו של צבי מיתר ז"ל הם אלה המתחייבים להמשיך ולתמוך במפעל החשוב הזה שהשפעתו החיובית על הסביבה המשפטית בישראל, באקדמיה בבתי המשפט וברגולציה הממשלתית כבר החלה ובטוחנו שעוד תגדל.

יותר מכל, התרומה הינה הבעת אמון באנשים שהובילו את המרכז, הדיקן היוצא, פרופ' רון חריש שקידם את המרכז במרץ רב 44 השנים האחרונות ודאג להבטיח את עתידו לפני תום כהונתו, פרופ' גיא מונדלק יו"ר הוועדה לתלמידי מחקר, וקודמיו בתפקיד וכמובן בסטודנטים המצטיינים שלומדים בו.

בני משפחת מיתר מעריכים מאד את תרומתם למרכז של יתר השותפים: משרדי עורכי הדין והתורמים שבלעדיהם לא יכול היה להתקיים. תודה מיוחדת לפרופ' חנוך דגן מייסד המכון, לשותף שלנו לדרך עו"ד מאיר לינזן וכמובן לפרופ' יוסף קלפטר, נשיא האוניברסיטה שתמיכתו במרכז ומעורבותו הרבה בפעילותו רבת ערך ותועלת.

ברכת הצלחה ליו"ר המרכז הנוכחי, הדיקן הנכנס פרופ' שרון חנס, שהרי האתגר לקדם את המרכז המצליח, אינו קטן מהאתגר להקימו. בברכת יישר כוח והמשך פריחה והצטיינות

עפרה, אביעד ודפנה מיתר



עשור
למרכז
מיתר



320

מלגות קיום שנתיות
חילק מרכז צבי מיתר עד כה



המרכז אירח **166** מרצים
אורחים מאוניברסיטאות
מובילות מרחבי העולם וביניהן
טורונטו (**14**), מכון מקס פלנק
(**11**), הרווארד (**9**), ייל (**9**),
ברקלי (**9**), NYU (**9**), קורנל
(**9**), אוניברסיטת מישיגן (**5**),
אוניברסיטת וירג'יניה (**5**),
קולומביה (**4**), UCLA (**4**), דיוק
(**3**), סטנפורד (**2**), אוקספורד (**1**),
קיימברידג' (**1**).

60

סטודנטים קיבלו תמיכה
להשתתפות והצגת מחקריהם
בכנסים בחו"ל.

מרכז מיתר במספרים



4 תלמידות זכו בפרס דן דוד
היוקרתי, **3** תלמידות זכו בפרס
ארצי לחוקרים צעירים תלמידה
אחת זכתה במענק מחקר מנעמת,
תלמידה אחת זכתה בפרס קרן
גולדברג ו-**5** תלמידים זכו בפרס
קרן וולף.



עד כה פורסמו כ-**90** מאמרים
בעברית ובאנגלית של תלמידי
המרכז, השתתפו בכתיבת כ-12
פרקים בספרים שיצאו לאור,
כ-**8** ספרים של תלמידי המרכז
ראו אור וכ-**2** ספרים התקבלו
לפרסום.



מאז הקמתו סיימו
64 דוקטורנטים
ו-**48** תלמידי מאסטר
(במסלול עם תזה)
את לימודיהם במרכז



מתוך מסיימי הדוקטורט,
25 בוגרים השתלבו כחברי סגל
קבוע באקדמיה בארץ ובחו"ל.
כ-**6** מונו לשופטים
1 מהם שופט צבאי,
כ-**7** בעלי תפקידים בולטים
במגזר הציבורי ובתפקידים
בכירים בפרקליטות
כ-**11** עורכי דין בצמרת
הפרקטיקה
כ-**6** המשיכו לפוסט דוקטורט

המרכז תומך ומעודד סטודנטים בשלב מתקדם ללמוד סמסטר מחקר בחו"ל.
עד כה נסעו דוקטורנטים לכמה מהאוניברסיטאות המובילות בעולם-
הארזורד (**7** סטודנטים), ייל (**3**) ברקלי (**3**), קולומביה (**2**), אוקספורד (**1**) וטורונטו (**1**).



מסוימי דוקטורט

ד"ר יעל ברוידא-בהט
רכוש משפחתי, אוטונומיה במשפחה והמעורבות
של ארגוני נשים ישראלים בחקיקת חוק יחסי ממון
(1973-1948)

מנחה: פרופ' ליאורה בילסקי



יעל היא בעלת תואר ראשון בחשבונאות LL.B., LL.M. (בהצטיינות) ו-Ph.D. כל התארים מטעם אוניברסיטת ת"א. בשבע השנים האחרונות משמשת יעל כעורכת המשנה של כתב העת *Theoretical Inquiries in Law*. היא ריכזה במשך כמה שנים את הקורס "גישות תיאורטיות למשפט" ולימדה את הקורס "תפקיד המשפט בהסדרת הקניין המשפחתי". בנוסף, במהלך לימודיה עבדה יעל כמתרגלת וכעוזרת מחקר בתחומים מגוונים ובשיתוף עם חוקרות וחוקרים בפקולטה למשפטים ומחוץ לה. במהלך לימודיה זכתה יעל במענקים, פרסים ומלגות, וחלקים מתוך מחקריה פורסמו בכתבי עת בישראל ובארצות הברית. לאחרונה מונתה יעל כמרצה אורחת ב-Koschitzky Centre for Jewish Studies, אוניברסיטת יורק, טורונטו, קנדה, והיא תלמד במוסד זה בשנת הלימודים הקרובה (2017-2018).

עבודת הדוקטורט קושרת בין מחקר היסטורי אודות תולדותיו של חוק יחסי ממון בין בני זוג לבין דיון תיאורטי על קניין משפחתי ואוטונומיה במשפחה. בתוך כך, חושפת העבודה את חלקם המשמעותי של ארגוני הנשים הישראלים בקידום חקיקה העוסקת ברכוש המשפחתי. בנוסף, נערך בה דיון על התפיסות הרווחות של מושג המשפחה, על הזכות המשפטית לאוטונומיה אישית, על תפקיד המשפט בקידום האוטונומיה האישית בתוך המשפחה ועל ההסדרה המשפטית של הקניין המשפחתי. המשפחה מומשגת במסגרת העבודה כמשלבת בין עקרונות אינדיבידואליסטים לעקרונות קהילתיים, וכך נתפסת גם האוטונומיה האישית של בני הזוג בתוך קשר הנישואים ובמסגרת יחסי הממון ביניהם. תפיסה זו של המשפחה ושל אוטונומיה במשפחה נשענת על התפיסה ההקשרית (relational) של אוטונומיה אישית ומדגישה את היות בני האדם (ובני הזוג) קשורים זה לזה ותלויים זה בזה, בד בבד עם היותם אינדיבידואלים נבחים. היא רואה באוטונומיה האישית תכונה דינאמית ומתפתחת, הצומחת מתוך מארג היחסים והקשרים בחייו של האדם, ומייחסת למדינה תפקיד משמעותי בקידום האוטונומיה האישית ובקידום היחסים המאפשרים את התפתחות האוטונומיה. תפיסה זו, כפי שעולה לאורך העבודה, יכולה לספק מסגרת תיאורטית ונורמטיבית מוצלחת וחשובה לגיבוש הכללים הרכשיים העוסקים בקניין המשפחתי.



"מיתוס השוויון מנע, במשך שנים רבות, את פעילותן של הנשים למען זכויותיהן והשאיר אותן עסוקות ביצירתם של שירותי בריאות, רווחה וחינוך." חנה ספרן

במהלך כתיבת עבודת המאסטר קראתי את כל מה שנכתב על ההיסטוריה של הפמיניזם הישראלי, ובכל המקורות צוין שהחל מקום המדינה ועד שנות השבעים לא פעלו ארגוני נשים במישור הפוליטי והמשפטי ולא נאבקו לקידום זכויותיהן. עובדה היסטורית זו נראתה לי מוזרה והיא זו שהניעה אותי לחקור בדוקטורט את המעורבות של ארגוני נשים בתהליכי חקיקה בעשורים הראשונים של המדינה - מה שהוביל אותי לחשוף במחקרי פעילות פוליטית ומשפטית ענפה ועיקשת של ארגוני הנשים הישראלים.



ד"ר נטלי דודזון

Between Individual and Community Justice: Assessing Transnational Tort Human Rights Litigation

מנחים: פרופ' ליאורה בילסקי, פרופ' אביחי דורפמן



נטלי דודזון קיבלה בספטמבר 2016 דוקטורט במשפטים מאוניברסיטת תל אביב. במהלך שנת הלימודים 2014/15 היא היתה עמיתת מחקר בפרויקט גלובל טראסט בפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב, ובמהלך שנת הלימודים 2015/16 היתה עמיתת מחקר במרכז רפופורט לזכויות אדם בביה"ס למשפטים של אוניברסיטת טקסס באוסטין. היא בעלת תארים ראשונים במשפטים מ-King's College London ומאוניברסיטת פריז 1 ותואר שני במשפטים מאוניברסיטת לונדון. נטלי עבדה בישראל כעורכת דין בתחום דיני תאגידים ובנקאות כחמש שנים. בשנת הלימודים 2016-2017 היא עמיתת פוסט-דוקטורט במרכז מינברה לזכויות אדם באוניברסיטה העברית, בתוכנית Human Rights under Pressure. באוקטובר 2017 היא תצטרף לפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב כחברת סגל.

עבודת הדוקטורט של נטלי בוחנת מחדש שתי תביעות מכוננות שהוגשו בבתי משפט אמריקאים בשנות ה-80, ועסקו בעינויים בפראגוואי ובפיליפינים. שני תיקים אלו והפסיקה שצמחה מהם זכו להערכה רבה כמקדמי זכויות אדם. אולם, מעט תשומת לב הוקדשה למשמעות של תביעות אלו בקהילות בהן העינויים התרחשה. המחקר בוחן את הנרטיבים אודות עינויים שנוצרו בבתי המשפט האמריקאים וכיצד נרטיבים אלו פורשו, ונעשה בהם שימוש בדיונים ציבוריים בפראגוואי ובפיליפינים. המחקר מבוסס על ניתוח של מסמכים משפטיים שטרם זכו לניתוח אקדמי, טקסטים עיתונאים, דיונים פרלמנטרים, ומזכרים ממשלתיים אשר נטלי מצאה בארכיונים בארצות הברית, פרגוואי והפיליפינים, וכן על רעיונות עומק עם תובעים, עורכי דין, פעילי זכויות אדם, עיתונאים, נבחרי ציבור ועובדי מדינה בשלוש מדינות אלו. העבודה מראה שכתוצאה משילוב בין אילוצים משפטיים ופוליטיים הכרוכים בהפעלת סמכות שיפוט שנויה במחלוקת, בתי המשפט בארה"ב יצרו תיאור פשטני של מעשי העינויים, שטשטש את ההיבטים המוסדיים של מעשים אלו ובמיוחד את תמיכתה של ארצות הברית במשטרים רודניים במלחמה הקרה. אולם, העבודה חושפת כיצד בפראגוואי והפיליפינים המקרים פורשו מחדש בדרכים שקראו תיגר על יחסי כוח. נטלי משתמשת בממצאים אלו כדי להעלות תרומה למיפוי התהליכים דרכם מוסדות זכויות אדם משפיעים על פוליטיקה מקומית, וכדי להעלות שאלות נורמטיביות חדשות ביחס לעיצוב של מנגנוני זכויות אדם.



"מסע תגליות אינו מורכב ממצאת נופים חדשים, אלא מהתבוננות דרך עיניים חדשות." מרסל פרוסט

במחקר שלי ניסיתי להתבונן בעיניים חדשות בפסקי דין מפורסמים, ולחשוף כמה מההשלכות החשובות של פסקי דין אלו שעד כה נעלמו מעיני משפטנים.



ד"ר טליה דיסקין

משפט משלנו: חוק ומוסר בעיתונות הילדים והנוער במדינת ישראל, 1948–1958

מנחה: פרופ' אסף לחובסקי



הדוקטורט עוסק בדרכים שבהן תנוך עולם המשפט לילדים ולנוער בעיתונות המרכזית שיועדה להם במדינת ישראל בעשור הראשון לקיומה. בעבודה נבחנים ייצוגי המשפט בעיתונים, השימושים הפוליטיים/מגזריים שעשתה הכתיבה במשפט, וכן האופנים הגלויים והעלומים שבהם נכח היחס למשפט בעיתונים בסוגיות נבחרות מתחומי הכלכלה, החברה והביטחון.

בין היתר, המחקר מתחקה אחר האופנים שבהם הוחדר המשפט אל תודעת היומיום של ילדי שנות החמישים, קוראי העיתונים, באמצעות הנחלת גישות חשיבה ואסטרטגיות פעולה. למשל, ביחס לצנע עודדו העיתונים את קוראיהם לשתף פעולה עם משטר הקיצוב: להתריע על עברייני השוק השחור, להפציר בהוריהם שלא לקנות מספסרים, להסתפק במועט, להקים גינות ולגדל חיות מניבות כדי לספק מזון למשקים הביתיים, ועוד. בדומה, ביחס לחובת החינוך החקוקה (שהוסדרה בחוק לימוד חובה, 1949) למדו הקוראים, בני ותקימים ברובם, שיש לקדם ציות לחקיקה בקרב אחיהם הלא-לומדים, שמרביתם עלו לארץ בעלייה ההמונית ונחשדו כמועדים לעבריינות. בשונה מאלה, באשר לגבולות המדינה הפיזיים, העבודה מצביעה על יחס אמביוולנטי שעלה מהעיתונים כלפי שלטון החוק: העיתונים הינחו את קוראיהם להתנגד להסתננות לארץ ולהסכין להסדרה המשפטית הבינלאומית, אך לא תמיד הוקיעו מעברי גבול בלתי-חוקיים מישראל אל שכנותיה, לעתים אף לא פגיעות בנפש בידי אזרחים ישראלים מעבר לגבולות. באלה, הדוקטורט מציע בחינה ראשונה מסוגה של מעמד המשפט בתקופה הנחקרת, תוך הפניית מבט אל אופי המאמץ לעצב את יחס נמעני העיתונים הצעירים לשלטון החוק.

לטליה תארים ראשונים במשפטים, פסיכולוגיה ותקשורת, ותואר שני (בהצטיינות) מהיחידה למחקר התרבות באוניברסיטת תל-אביב. טליה התמחתה בלשכה המשפטית של מערכת הביטחון ושימשה כעוזרת משפטית בבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו. כמו כן, עסקה טליה בעריכת ספרות מקור ותרגום, בעריכה עיתונאית ובכתיבת ביקורות ספרות, במיוחד ספרות לילדים ולנוער, ופרסמה מאמרים אקדמיים שהתבססו על מחקריה. טליה מלמדת במוסדות אקדמיים שונים, ובעשר השנים האחרונות מדריכה שיעורים העוסקים בחשיבה משפטית במסגרת העמותה "שיעור אחר", הפועלת לקידום שוויון הזדמנויות בחינוך בבתי ספר בארץ. טליה נשואה לרן, והיא אמה של יואב, עלמה, אדם ונועם.



"הנומוס אינו אלא התהליך של מעשי אנוש המתוח בין חזון לממשות." רוברט קאבר

מחקרי עוסק במלאכת תרגום לשון החוק לשפת הילדים כפי שזו באה לידי ביטוי בעיתונות שיועדה לדור הצעיר בעשור הראשון למדינה. הציטוט משקף את רוח ממצאי המחקר בדבר מורכבות מעמדו של מושג שלטון החוק בימי הסער והפרץ ההם. התכנים שנוצקו במושג שלטון החוק בעיתונים שיועדו לצעירים הושפעו משילוב בין תקוות, רעיונות נשגבים ותפיסות עולם חינוכיות, וכן סערות נפש, חרדות, אתוסים רצויים ונטיות פוליטיות, שהתקיימו בקרב המבוגרים יוצרי העיתונים.



ד"ר עדי יוכט

גוף המשפט: כינון הגוף, הזהות והסובייקט התובע בתביעות נזקי-גוף

מנחה: פרופ' רועי קרייטנר



עדי יוכט היא בעלת תואר שלישי במשפטים, תואר שני במשפטים (בהצטיינות), תואר ראשון במשפטים (בהצטיינות) ותואר ראשון בניהול (בהצטיינות), ארבעתם מאוניברסיטת תל אביב. כמו-כן במשך תקופה ארוכה היא נטלה חלק בלימודי השלמה בחוגים לפילוסופיה ולתורת הספרות באוניברסיטת תל אביב. במהלך 2016-2017 היא שוהה, במסגרת השתלמות פוסט דוקטורט, בביה"ס למשפטים של סיאנס פו ובמרכז ללימודים גבוהים במדעי החברה שבפריז (EHESS). במהלך 2014-2015 היא שהתה כחוקרת אורחת בביה"ס למשפטים של אוניברסיטת ברקלי, ובמהלך 2012-2013 היא שהתה כעמיתת מחקר אורחת בביה"ס למשפטים של אוניברסיטת קולומביה. היא לימדה בפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב, בתכנית ללימודי מגדר באוניברסיטת בר אילן ובמחלקה לניהול ולכלכלה באוניברסיטה הפתוחה.

עבודת המחקר של עדי מציעה ניתוח ביקורתי של המשגת הגוף בידי נזיקין. היא בוחנת כיצד מובן ומובנה הערך "גוף" בענף משפטי רחב-היקף ורב השפעה המכונה תביעות נזקי-גוף. בתביעות נזקי-גוף, גוף התובע/ת "מועמד למשפט" ויש להכריע לגביו אם הוא ניזוק. בהנחה שהגוף נמצא ניזוק, יש לפסוק אם מדובר בנזק גופני בר-תיקון או בנכות לצמיתות. בניגוד לאתרים משפטיים אחרים העוסקים במשמעויות המיוחסות לגוף, התחום המשפטי של דיני נזקי-גוף אינו מסתפק אך ורק בהצמדת משמעויות לגוף נתון, אלא מגדיר גם בפועל היכן עובר קו-הגבול בין הגוף התקין ובין הגוף הפגום תוך שהוא קובע הלכה למעשה מה נחשב בעצם לגוף. לאור זאת, נפתח בפנינו חלון הזדמנויות ייחודי לבחינת מעשה הפירוק וההרכבה של הגוף במשפט, וניתנת לנו אפשרות להתוודע למשטרי הידע המיוצרים במשפט ביחס לגוף. בין יתר השאלות שמשטרי ידע אלה מספקים להן מענה ונבחנות בעבודה: כיצד מוגדר הגוף התקין, מתי יש לסווג את הגוף כנכה, מהו נזק-גוף, איך קובעים אם נזק-גוף הוא הפיך, מהו גוף "טבעי"/"אמיתי" לעומת כזה שהוא "מלאכותי"/"שקרי" ועוד. בנוסף העבודה מתעניינת בהשפעתן של תצורות הידע המיוצרות ביחס לגוף על ההבניה המשפטית של זהויות המעוגנות בגוף דוגמת אנשים עם מוגבלויות או זהויות מיניות. בסיום העבודה נבחנות ההשלכות של ממצאי המחקר ביחס לכינון הגוף והזהות על ההצדקות הקונספטואליות והתוחלת הפרקטית של תביעות נזקי-גוף.



"העיסוק בדה-נטורליזציה (של הגוף) נעשה מתוך תשוקה לחיות, להפוך את החיים לאפשריים,
ולחשוב מחדש את גבולות האפשרי." ג'ודית' בטלר, צרות של מגדר



ד"ר תמרה לוטנר לב

The Environmental Regulation of the Offshore Oil and Gas Industry: A Comparative Study

מנחה: ד"ר דוד שור



מחקר זה משווה בין חמישה משטרים רגולטוריים להגנה על הסביבה מהסיכונים שמציבה תעשיית קידוחי הגז והנפט בים (ארה"ב, אנגליה, דנמרק, ישראל ונורבגיה). המחקר חושף שורה של סיכונים שהם רבים יותר ממה שמוצג לעיתים קרובות, ולצדם מערכות רגולטוריות הסובלות מכשלים רגולטוריים ומוסדיים ומספקות הגנה חלקית, עשויה טלאים, ומעוצבת בצורה בלתי שיטתית ובלתי מבוססת. המחקר בוחן הן את האסטרטגיות הרגולטוריות והן את הסדרים המוסדיים אשר מיישמים את הרגולציה ומאתר פרמטרים שעשויים לחזק או להחליש את ההגנה הסביבתית. המחקר מציע כי מוסכמות מסוימות בקשר לפרמטרים אלו אינן נכונות עוד (כך למשל, ההבדלים בין המשטרים הם קטנים ממה שנטען עד היום); ואילו מוסכמות אחרות ראויות לפרשנות מעודכנת ומחודשת (כך למשל המבנה המוסדי הריכוזי שאחראי לתעשיית הקידוחים, שהוא גם המבנה הנפוץ במרבית המשטרים, עשוי בקונסטלציות מסוימות לחזק את ההגנה הסביבתית דוקא ולא להחלישה כפי שנטען במחקרים קודמים). נורמטיבית, המחקר מציע בחינה המבוססת על תיאורית 'ניתוח מעגל חיים' ועל דוקטרינת הנאמנות הציבורית, אשר בכוחן להאיר את נקודות החולשה של המשטרים הרגולטוריים, וכך להנחות את גיבושה של מערכת רגולטורית חזקה יותר להגנה על הסביבה.

תמרה לוטנר לב סיימה לאחרונה את לימודי התואר השלישי במרכז מיתר ללימודי משפט מתקדמים. כיום תמרה היא עמיתת ממשק במחלקת ייעוץ וחקיקה במשרד המשפטים, לצדו של המשנה ליומ"ע"ש (כלכלי) עו"ד מאיר לוי. בעבודת הדוקטורט ערכה תמרה השוואות בין משטרי רגולציה סביבתית של תעשיית קידוחי גז ונפט בים במספר מדינות בעולם. במסגרת לימודי הדוקטורט שלה הוזמנה תמרה לשהות למשך שנתיים כחוקרת אורחת באוניברסיטת ברקלי בקליפורניה. תמרה היא בוגרת תואר ראשון במשפטים ולימודים לטינו-אמריקאיים מהאוניברסיטה העברית בירושלים (בהצטיינות), תואר שני במדיניות ציבורית מאוניברסיטת תל-אביב (בהצטיינות), ותואר שלישי במשפטים מאוניברסיטת תל-אביב. לפני שחזרה לאקדמיה עבדה תמרה כעורכת דין במגזר הפרטי, ככתבת משפטית בעיתון כלכלי מוביל, וכיזמית ומובילה של פרויקטים סביבתיים-עסקיים.



"Saving our planet, lifting people out of poverty, advancing economic growth... these are one and the same fight... Solutions to one problem must be solutions for all." Ban Ki-moon



ד"ר רועי פלד

הגינות בתקשורת – בין זכויות, חובות ואינטרסים

מנחים: כבוד השופטת פרופ' דפנה ברק-ארז, פרופ' מיכאל בירנהק



המחקר שכותרתו "הגינות בתקשורת – בין זכויות, חובות ואינטרסים". עסק במושג "חופש העיתונות", במקומו של המשפט בקידום הגינות בתקשורת ואכיפתה והאיזון הראוי בין אינטרסים של כלי תקשורת, חובותיהם וזכויות הציבור.

העבודה מציעה תפיסה חדשה של "חופש העיתונות" כזכות של הציבור. לשם כך נערך דיון במושג "זכות הציבור". לשיטתו של רועי, זכות לציבור אינה רק הזכות המצרפית של פרטים רבים בציבור, אלא זכות של הקבוצה המבוססת על האינטרס של הפרטים בתור חברים בקבוצה, שעשוי להיות שונה מהאינטרס שלהם כפרטים נפרדים.

בהמשך נטען שמימושה של זכות הציבור לחופש עיתונות מטיל חובה על כלי התקשורת. הבסיס לחובה נועץ במשאבים הציבוריים שכלי התקשורת משתמשים בהם, באופיים הציבורי ובחובה לא כתוב בינם לבין החברה. המחקר הראה כי כלי התקשורת מכירים בכך שחלות עליהם חובות אתיות, אולם נאבקים בעקשנות נגד כל עיגון משפטי שלהן. נטען שהחובות האתיות נכשלות בקידום הגינות בתקשורת ושהתוצאה היא פגיעה מתמשכת וקשה בזכות הציבור לחופש עיתונות. הדיון בחובות שיש להטיל על כלי התקשורת התמקד בשלוש חובות עיקריות: החובה לדווח על ענייני הציבור, החובה לדווח אמת והחובה לפעול מתוך נאמנות לציבור.

בחלקה האחרון של העבודה נערך דיון ראשוני במנגנונים משפטיים לאכיפת חובות אלה, ובהם חובות שקיפות, בקרה פנימית, מעמד לעותרים ציבוריים במסגרת דיני לשון הרע ומעמד משפטי לגופי רגולציה עצמית.

בעל תואר שלישי מהפקולטה למשפטים באוני' תל-אביב. מרצה בכיר בביה"ס למשפטים ע"ש שטריקס במכללה למנהל. מומחה בתחום המשפט המנהלי ומשפט ותקשורת. בשנים 2011-2013 שהה שימש כעמית הוראה בביה"ס למשפטים של אוניברסיטת קולומביה.

במסגרת פעילותו המחקרית פרסם רועי מספר מאמרים בכתבי עת בישראל, באנגליה ובארצות הברית, רובם בתחומים המשיקים לנושא חופש המידע, שקיפות וחופש הביטוי. במקביל לפעילותו האקדמית מעורב רועי בפעילות ציבורית. בין היתר כיהן בעבר כמנכ"ל התנועה לחופש המידע (-2006 2011), תנועה בה הוא משמש כיום חבר הנהלה. רכז המחלקה הרעיונית של הקיבוץ הארצי, חבר הנהלת מרצ, מזכיר בינלאומי של תנועת השומר הצעיר, ועוד.



"What is at stake here is this common and factual reality itself, and this is indeed a political problem of the first order." Hannah Arendt

המחקר נכתב מתוך אמונה עמוקה בחינניותה של תשתית עובדתית משותפת לקיומן של חברות דמוקרטיות וחובותם של המשפט והתקשורת לפעול יחד להגנה עליה.



ד"ר יונתן קרמר הפרת אמון ביחסים בין זרים כבסיס לקיומם של איסורים פליליים

מנחים: פרופ' מנחם מאוטנר, פרופ' שי לביא



יונתן קרמר הוא פרקליט בפרקליטות המדינה. במהלך העשור האחרון התמחה יונתן בליטיגציה פלילית, ובייחוד בתחומי העבריינות הכלכלית והשחיתות השלטונית. כפרקליט טיפל יונתן בתיקים מורכבים ותקדימיים, וזכה פעמיים להכרה כעובד מצטיין של משרד המשפטים.

יונתן הוא בוגר של המסלול הישיר לתואר השלישי במרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים, וכן בעל תואר ראשון (בהצטיינות) ושני מאוניברסיטת תל-אביב. תחומי העניין המחקריים של יונתן הם, בעיקר, תיאוריה של המשפט הפלילי, השפעת תהליכים חברתיים על התעצבות המשפט הפלילי ומשפט וספרות. בשנת הלימודים הבאה צפוי יונתן ללמד קורס בנושא גבולותיו הראויים של המשפט הפלילי בפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל-אביב.

בחוק מנויות מספר עבירות אשר עוסקות במצבים שבהם אדם פגע באמון שנתן בו אדם אחר או ציבור. קבוצת עבירות זו, ובמיוחד העבירה של הפרת אמונים של עובד ציבור, עוררה לאורך השנים מחלוקות עמוקות. מצד אחד, יש הגורסים כי מדובר בעבירות חינויות הדרושות לשם קביעת גבולות המותר והאסור בשדה הציבורי ובשדה הכלכלי. מצד שני, רבים סבורים שהעיסוק באמון הוא נטע זר במשפט הפלילי, משקף התמקדות במראית פני הדברים, להבדיל מבמהות, ומהוה דוגמא לתופעת "פליליזצייט" היתר.

עבודת המחקר בחנה את השאלה אימתי - אם בכלל - ראוי להפעיל את המשפט הפלילי בתגובה לפגיעה באמון. בעבודה הוצע, כי הפתרון לשאלה זו טמון בשילוב בין שני גופי חשיבה נפרדים לכאורה - הראשון, הן תיאוריות תורת משפטיות שעוסקות בנושא ההפלה; השני, הן תיאוריות מתחומי מדעי החברה והמדינה שעוסקות במשמעותה של תופעת האמון בזולת בחיים המודרניים. באמצעות תיאוריות אלה נערך במסגרת העבודה ניתוח ביקורתי של הדין המצוי. מסקנה מרכזית שהוצגה הייתה, כי אף על פי שההגנה על אמון במסגרת המשפט הפלילי מוצדקת, הרי שהיקף ההגנה שמעניק הדין המצוי הוא מוגזם. כך במיוחד משום שעצם הפגיעה בתדמית של מוסדות השלטון או של תאגידים מרכזיים במשק עשויה להיחשב כמעשה פלילי. העיסוק בפגיעה בתדמית מוביל לטשטוש לא ראוי בין המשפט הפלילי לבין תחומי המוסר, האתיקה הציבורית והנראות הפוליטית.

"המטרה היחידה שלמענה מותר לבריות, הן כיחידים הן כקבוצה, להגביל את חופש הפעולה של מי מתוכם היא ההגנה העצמית." ג'ון סטיוארט מיל

שאלת יסוד בחברה ליברלית היא אימתי ראוי למדינה להפעיל את כוחה הכופה באמצעות המשפט הפלילי? שאלה זו, ויישומה על התחום השנוי במחלוקת של עבירות "הצווארון הלבן", היא שניצבת בלב עבודת המחקר.

ד"ר יובל רויטמן פיקוח מינהלי-פנימי על גופי רגולציה בישראל

מנחה: כבוד השופטת פרופ' דפנה ברק-ארז



עניינה של עבודת הדוקטורט, שנכתבה בהנחייתה של כב' השופטת פרופ' דפנה ברק-ארז, בפיקוח המינהלי - פנימי על גופי רגולציה בישראל.

המחקר מבוסס על עמדה ביקורתית ביחס לתפיסה המקובלת של הפרדת רשויות, שמינהי הפרדה ובקרה בין הרשות המבצעת לרשות המחוקקת. נטען כי בכל הנוגע למערכת היחסים שבין הכנסת לממשלה קיימת "התכת רשויות", שמשמעותה כי לדרג הפוליטי השפעה ניכרת על שתי הרשויות האמורות. בהמשך לכך, המחקר מצביע על האפקטיביות המוגבלת של הפיקוח החיצוני - השיפוטי והפרלמנטרי - על הרשות המבצעת בכלל, ועל גופי הרגולציה השלטוניים, בפרט.

מסקנות הדיון האמור הן התשתית להתמקדותו של המחקר במנגנוני הביקורת המינהליים הפועלים בתוככי הרשות המבצעת. חשיבות המחקר טמונה בזיהוי היסודות המאחדים העומדים בבסיס פעולתם של גופי פיקוח אלו עד כדי הצגתו של דפוס פיקוח נוסף, הוא הפיקוח המינהלי-פנימי. דפוס הפיקוח האמור נבחן במחקר באמצעות מקרה המבחן של הפיקוח על עיצוב הרגולציה השלטונית. מצד אחד, מוצגת חשיבות דפוס הפיקוח המינהלי-פנימי בהקשר של המדינה הרגולטורית. מצד שני, המחקר מראה כי אופן יישומו בפועל של המודל בארצות הברית ובבריטניה מעורר את החשש שמא ההסתייעות בגוף פיקוח מינהלי-פנימי תהא חשופה אף היא לכשלים שונים.

המחקר מציג תפיסה חדשה בכל הנוגע למערכת היחסים שבין הפיקוח החיצוני לבין הפיקוח המינהלי-פנימי, ובין היתר, נחשפת תרומתו - בכוח ובפועל - של הפיקוח המינהלי-פנימי לתפקוד הפיקוח החיצוני, השיפוטי והפרלמנטארי.

יובל נשוי ואב לשלושה בנים. בעל תואר ראשון במשפטים (בהצטיינות) מאונ' תל-אביב (1998), תואר שני במשפטים (בהצטיינות) מהאוניברסיטה העברית בירושלים (2006) ותואר שני במשפטים מאונ' הרווארד שבארצות הברית (2009). בעל תואר דוקטור בפילוסופיה מהפקולטה למשפטים באונ' תל אביב (2016).

בין השנים 1998-2001 כיהן יובל כיועץ המשפטי למנהל הגיוס והבקו"ם בפרקליטות הצבאית. בין השנים 2002-2001 שימש כעו"ד במשרד GKH. בשנת 2014 כיהן כיועץ המשפטי (בפועל) לרשות החברות הממשלתיות. משנת 2002 מכהן כפרקליט במחלקת הבג"צים בפרקליטות המדינה.

במהלך השנים העביר יובל קורסים אקדמיים בתחומי המשפט הציבורי במוסדות אקדמיים שונים, ובכלל זאת, "משפט מנהלי"; "המדינה המינהלית בעידן של הפרטה ורגולציה" ו"דיני אנרגיה".

תחומי עניין אקדמיים: משפט חוקתי ומנהלי; מנהל ציבורי ומדיניות ציבורית; הפרטה ורגולציה; דיני אנרגיה.

"If men were angels, no government would be necessary. If angels were to govern men, neither external nor internal controls on government would be necessary." James Madison

במוקד המחקר דפוס הפיקוח המינהלי - פנימי וזיקות הגומלין שבינו לבין הפיקוח החיצוני, הפרלמנטארי והשיפוטי, על הרשות המבצעת ועל גופי הרגולציה השלטוניים. המחקר מבקש לחשוף את התפקיד החיוני של הפיקוח המינהלי - פנימי בריסון גופי הרגולציה השלטוניים ובקידום האפקטיביות שלהם, מבלי להתעלם מהקשיים הנלווים להסתייעות בהם.

ד"ר עמרי רחום-טוויג יש מיש: על תהליך היצירה הנגזרת

מנחה: פרופ' מיכאל בירנהק



אחת הזכויות שמרכיבות את אגד הזכויות המוענקות לבעליה של יצירה המוגנת בזכות יוצרים היא הזכות להכין יצירה נגזרת. יצירה נגזרת מוגדרת כיצירה המבוססת באופן מהותי על יצירה או יצירות קודמות. כיום, לבעלים של היצירה הראשונה זכות בלעדית לעשות ממנה יצירה נגזרת. היצירה הנגזרת משתרעת על תחומי יצירה נרחבים. היא יכולה לבוא לידי ביטוי בעשיית גרסה קולנועית לספר או גרסה מתקדמת יותר לתוכנת מחשב. משכך, מדובר בזכות שביטויה בעולם המעשה הוא משמעותי ביותר. הטענה המרכזית במחקר היא שהזכות ליצירה נגזרת במתכונתה הנוכחית מעוררת קשיים רבים לאור ההצדקות העיוניות לקיומה. זאת, כיוון שהזכות ליצירה נגזרת מאפשרת לבעלים הראשון לחסום את עשייתן של יצירות חדשות המתבססות על יצירתו. הטענות במחקר נתמכות בניחות חדש של ההצדקות העיוניות לקיומן של זכויות יוצרים, ובנוסף גם בתחומי ידע חוץ-משפטיים העוסקים בהיבטים התנהגותיים וחברתיים של היצירה. המחקר בוחן מה מקומה וחשיבותה של ההתבססות על ידע קודם בתהליך היצירה תוך עיון בספרות מתחום הפסיכולוגיה הקוגניטיבית של היצירה. בנוסף, נבחן גם עד כמה שימוש באבני בניין משותפות והתבססות על יצירות קודמות חשובה לצורך העשרת עולם היצירה, הן מבחינת היוצרים והן מבחינת הקהל. בחינה זו נעשית על-ידי דיון בתיאוריות ז'אנר העוסקות בפן החברתי-פילוסופי של היצירות. לבסוף, מוצעת הבחנה חדשה הנוגעת ליחס שבין הזכות ליצירה נגזרת לבין הזכות להעתקה, ומודל סעדים חדש המתבסס בעיקרו על רישיונות כפייה.

עמרי הוא דוקטור למשפטים ובעל תואר ראשון במשפטים בהצטיינות באוניברסיטת תל-אביב. עמרי התמחה בלשכת השופט דנציגר בבית המשפט העליון ושימש כעוזר הוראה בקורסים שונים. במהלך לימודי הדוקטורט, השתלב עמרי כעמית מחקר במרכז ספרא לאתיקה וכן במרכז צבי מיתר באוניברסיטת תל-אביב, ושהה באוניברסיטת ברקלי כחוקר אורח. עם סיום הדוקטורט, הצטרף עמרי למחלקת הקניין הרוחני והסייבר במשרד פישר, בכר, חן, והחל ללמד את הקורס בדיני סייבר בתכנית תל-אביב-ברקלי לתואר שני. עמרי פרסם תשעה מאמרים בכתבי עת מובילים בארץ ובעולם וזכה בפרסים ומלגות דוגמת פרס צגלה ומלגת קרן וולף. לעמרי רקע מקצועי במוסיקה, ובמקביל ללימודי תואר ראשון במוסיקה הופיע בארץ ובעולם כנגן כלי הקשה וכחבר בתזמורות בניצוחם של ברנבים, מהטה ואחרים.



"If I have seen further it is by standing on the shoulders of Giants." Isaac Newton

עולם היצירה מתבסס כל כולו על ידע קודם ועל תרומתם של יוצרים קודמים. תחומים רבים בחקר היצירות נתנו תוקף לתובנה זו וביקשו להבין אותה לעומקה. אך האם דיני זכות יוצרים, שמטרת העל שלהם היא לעודד יצירתיות ולקדם את עולם היצירה, משקפים זאת? הטענה המרכזית במחקר היא שיש להתאים את הדין הקיים, ובמיוחד את הזכות ליצירה נגזרת, להבנה זו של עולם היצירה ולאפשר ליוצרים להתבסס ביתר קלות על יצירות קודמות.



ד"ר תומר שדמי

עידן האחריות: תפיסת החובה בשיח זכויות האדם – מן הנסתר אל הנגלה

מנחה: פרופ' מנחם מאוטנר



החל מהמחצית השנייה של המאה ה-20, שיח זכויות האדם הפך לשיח פוליטי, מוסרי ומשפטי כמעט הגמוני. עם זאת, העיסוק האינטנסיבי בזכויות לא הביא בהכרח לשיפור משמעותי בהגנה על זכויות. את ההסבר לפרדוקס הזה הציע המחקר לחפש בצד הנסתר של הזכות, בצד בלעדיו היא אינה יכולה להתקיים: בצד החובה. המחקר בחן כיצד שיח זכויות האדם מבנה את מושג ה"חובה": מה הנחות היסוד הנסתרות של ההבנייה הזאת? כיצד היא השתנתה לאורך השנים? כיצד היא משפיעה ומושפעת מהתפתחויות כלכליות, הסדריות ואפיסטמיות? באמצעות אינטגרציה בין חומרים משפטיים לבין תיאוריה פוליטית, מוסרית וחברתית המחקר שירטט קווים לדמותה של החובה לכבד, להגן ולהגשים זכויות, וטען כי קשיים מושגיים והסדריים בהבניות קיימות של החובה, מובילים לקושי של שיח הזכויות להביא לכבוד ולרווחה בעולם הגלובלי בו אנו חיים. המחקר חשף שינויים באופן בו מעוצבת חבות הזכויות החל משנות ה-90 של המאה ה-20. המחקר טען כי מנגנונים חדשים, כסטנדרטים של אחריות תאגידית, מעצבים כיום תפיסה ייחודית של חבות, אותה המחקר כינה "אחריות לזכויות אדם". על מנת לפרש גישה זו באופן שישגי את תכליתה, הציע המחקר לפתח הצדקה חדשה לחבות הזכויות. הצדקה שאינה מדינתית-קהילתית אך גם אינם קוסמופוליטית. הצדקה זו מאפשרת לראות ביחסי כוח דינמיים סיבה מספקת להטלת חבות, ומתבססת על ספרות פילוסופית שלרוב אינה מהווה חלק משיח הזכויות.

תומר שדמי משמשת כיום כעמיתת בתר-דוקטורט במרכז אדמונד י' ספרא לאתיקה באוניברסיטת תל אביב, שם היא חוקרת זכויות במרחב הסייבר. במהלך לימודי הדוקטורט הייתה עמיתת מחקר בתוכנית לממשל תאגידי באוניברסיטת הארוורד ובבית הספר הגבוה ללימודים פוליטיים בפריז ושימשה כעמיתת בתר-דוקטורט באוניברסיטת בר אילן, שם חקרה משפט גלובלי ואחריות חברתית של תאגידים. כמו כן שימשה תומר כחוקרת צעירה במכון הישראלי לדמוקרטיה, עמיתת מחקר בפרויקט המחקר "Global Trust" וחברה בקבוצת המחקר "דמוקרטיה וניאו-ליברליזם" במכון ון ליר. תומר זכתה בפרסים ומלגות בהם מלגת פרס דן דויד, מלגת בוכמן ובמענקים מחקריים בין השאר מהשגרירות הצרפתית וממכוני מינרבה לזכויות אדם ולמדעי הרוח. לפני לימודי הדוקטורט שימשה כעורכת דין למשפט ציבורי וכעיתונאית כלכלית ומדינית.



*"...aware at last that in this world, with great power there must also come –
great responsibility!" Stan Lee, Spiderman*

בתקופה רווית שינויים, שבות ועולות שאלות יסוד עתיקות: מה אנו חבים האחד לשני, מה הקשר בין כוח לאחריות, וכיצד יש להסדיר קשר זה. בתהליכים אלו עוסק המחקר







עשור
למרכז
מיתר





עמיתי מיתר
תואר שלישי

יפעת בן-ציון נפתלי יש מדינות "נאמנות" יותר? גבולות חובות האמון במשפט המקובל

מנחה: פרופ' חנוך דגן



יפעת היא תלמידה לתואר שלישי במרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים בפקולטה למשפטים, אוניברסיטת תל אביב. יפעת היא בעלת תואר ראשון במשפטים וביחסים בינלאומיים בהצטיינות מהאוניברסיטה העברית בירושלים ותואר שני במשפטים בהצטיינות מאוניברסיטת UCL (University College London) בלונדון.

במקביל ללימודי התואר הראשון עבדה יפעת כאחראית פרויקט בלשכת מנכ"ל משרד המשפטים, וכן כטרומם מתמחה במחלקת הבג"צים בפרקליטות המדינה, ואף שימשה כעוזרת מחקר. עם סיום ההתמחות במשרד פרטי, עבדה יפעת כעורכת דין בתחום הלטיגיצייה האזרחית-מסחרית, ולאחר מכן החלה לעבוד כעוזרת משפטית בבית המשפט המחוזי מחוז מרכז, בלשכת הנשיאה, כאשר גם במהלך תקופה זו שימשה כעוזרת מחקר בתחומים שונים.

במערכות יחסים רבות במשפט הפרטי, אישיות או מסחריות, כאשר לאדם אחד ישנו כוח לפעול לטובת האינטרס של אדם אחר, תחיל המערכת המשפטית חובות מסוימות על אותו אדם. זאת, החל במערכת היחסים בין הורה וילדו או בין רופא וחולה, וכלה ביחסים בין עורך דין ולקוחו או בין נושא משרה והחברה אותה הוא מנהל. בעשותה כן, מזהה המערכת המשפטית כי ישנן נסיבות בהן הכרחי לפקח על בעל הכוח באמצעות כללים ספציפיים, מאחר שדיני החוזים או דיני הנזיקין אינם מספקים הסדרה מספקת של מערכת היחסים. סט כללים זה מכונה דיני אמון, ובו מבקשת להתמקד עבודת המחקר.

בעבודה יטען שהסבר מלא להתפתחותו של מוסד משפטי חשוב זה דורש נקודת מבט רחבה יותר מזו המוצגת בספרות הקיימת, המבוססת גם על בחינת האופן שבו הוא הובן ויושם במדינות שונות במערכת המשפט המקובל. העבודה תסקור מערכות יחסים שונות שהוכרו כמקימות יחסי אמון, תוך התמקדות במקרים בהם ניכרת שונות בפסיקה בין מערכות משפט. ערכו של המחקר, כך יש לקוות, יבוא לידי ביטוי הן ברמה התיאורטית, שכן ישנה חשיבות רבה להבנה מלאה ועמוקה יותר של יסודות הדין ומקורותיו, והן ברמה הפרקטית, לאור חשיבות הבנה זו לפיתוח הדין והכרעה במחלוקות עתידיות.



"Trust - takes years to build, seconds to break and forever to repair."

במרכז המחקר עומדת חובת האמון, והציטוט משקף את חשיבות החובה למערכות יחסים שונות במשפט הפרטי, כמו גם חלק מהטעמים למאפייניה היחודיים.



גליה גבעולי

תודעה משפטית מול תודעה הלכתית וחסמים בדרך להשכלה אקדמאית בקרב המגזר החרדי

מנחה: פרופ' יורם מרגליות



הרצון לרכוש השכלה גבוהה ולהשתלב בתעסוקה מתעורר בשנים האחרונות בחברה החרדית, כפי שניתן לראות במספרים ההולכים וגדלים של חרדים אשר נרשמים ללימודים להשכלה גבוהה, ובאחוז העולה בשיעור התעסוקה בקרב הגברים החרדים. אולם, פתיחת שערי ההשכלה הגבוהה לציבור החרדי מצריכה את המערכת להיערכות מיוחדת שאינה קלה. נדרשות התאמות מעבר להשלמת פערי הידע. מרבית החרדים לא ילמדו בכיתות מעורבות מגדרית, ובמקרים רבים כלל לא יסכימו ללמוד בתוך קמפוס חילוני. נדרשת על כן התאמה תרבותית העולה כדי הפרדה מגדרית ומגזרית.

מחקרה של גליה בוחן את מקומה של ההפרדה המגדרית בהחלטה של סטודנטים חרדים לבחור ללמוד בקמפוס רגיל או בקמפוס חרדי. המחקר יוסיף ויבדוק בקרב סטודנטים חרדים, שבחרו לבסוף ללמוד בקמפוס ללא הפרדה מגדרית, את המשא ומתן האידיאולוגי המתרחש בתוכם בין התודעה המשפטית הנרכשת באוניברסיטה לבין השקפת עולמם. דרך מחקר זה ניתן יהיה ללמוד בצורה רחבה יותר על חסמים (ואולי מחירים) נוספים, מעבר לחסמים הברורים בהחלטה ללמוד בתכנית רגילה ולהשתלבות בתכנית זו. המחקר יבחן ויבקר את תכנית החומש של המל"ג להנגשת השכלה גבוהה לחרדים אל מול תוצאות המחקר ויציע המלצות מדיניות.

לגליה תארים ראשונים במשפטים, ומדעי בע"ח (B.Sc.), ותארים שניים במשפטים (הייטק) מאוניברסיטת סנטה קלרה מאוניברסיטת תל אביב (משפט ציבורי). עבודת התזה שלה עסקה במציאת מתווה חלופי לחוק טל.

גליה התמחתה בפרקליטות מחוז תל אביב, ושימשה, בין היתר, כיועצת משפטית של תנועת אומ"ץ.

גליה חוקרת כיום את המגזר החרדי, וחברה בפורום חוקרי החברה החרדית במכון ירושלים למחקרי מדיניות. בחמש השנים האחרונות, גליה פעילה בקידום שיח ויוזמות בין חילונים לחרדים.

לפני כשנתיים, גליה פעלה להקמת תכנית פיילוט לשילוב בוגרי החינוך החרדי בפקולטה למשפטים. תכנית זו אומצה השנה על ידי הנהלת האוניברסיטה ופועלת במתכונת דומה בפקולטות נוספות באוניברסיטה. גליה משמשת כיום כמרכזת התוכנית.



"Let us think of education as the means of developing our greatest abilities, because in each of us there is a private hope and dream which, fulfilled, can be translated into benefit for everyone and greater strength for our Nation." John F. Kennedy

במחקר המוצע אבחן את הקשיים והחסמים העומדים בפני החברה החרדית, בלימודי השכלה הגבוהה ותוצע מדיניות להנגשת ההשכלה הגבוהה. מעבר להמשך צמיחת המשק, מטרת ההנגשה היא לתת למגזר החרדי את הזכות המוקנית לכל אזרח אחר במדינת ישראל, לרכוש מקצוע נדרש ולכלכל את עצמו בכבוד.



אסף וינר

אסדרת מדיה כאסדרה תרבותית וגבולותיה הראויים בדמוקרטיה ליברלית

מנחים: כבוד השופטת פרופ' דפנה ברק-ארז, פרופ' מיכאל בירנהק



אמצעי התקשורת ההמוניים המסחריים ('המדיה') הם אחת הזירות המרכזיות שבהן מתנהל כיום השיח הציבורי. על רקע תפקידם הקריטי של גופי מדיה מסחריים בחברה המודרנית ובפרט מדיה חדשים ופלטפורמות תוכן מקוונות, מחקר זה מבקש להציע ניתוח רב-תחומי של האסור, המותר והנדרש באסדרה מדינית של המדיה המסחריים-בידוריים, כגון טלוויזיה ומדיה חדשים. המחקר מספק לקובעי המדיניות הציבורית והשיפוטית כלים אנליטיים להתמודד עם שאלות היסוד הנורמטיביות ביחס לאסדרת מדיה: האם מוצדק להגביל את חירות פעולתם של המדיה המסחריים לשם הגשמת אינטרסים חברתיים? מה עשויים להיות אותם אינטרסים המצדיקים הטלת חובות משפטיות על המדיה הפרטיים? וכיצד להעריך את יחס העלות/תועלת החברתי בהקשרים שונים של אסדרת מדיה?

באמצעות פניה לתחומי-ידע חוץ-משפטיים כגון מחקרי השפעות מדיה ולימודי תרבות, המחקר מצביע על המחירים הנסתרים של אסדרת מדיה עבור כלל החברה, מעבר לפגיעה בחירותם של גופי המדיה עצמם. בהתאמה, המחקר מציע התאמות הכרחיות בתיאוריה המשפטית של חופש הביטוי ביחס לאמצעי התקשורת הבידוריים-מסחריים וכן מציע מודל אנליטי סדור לקיום ביקורת שיפוטית-חוקתית ביחס לכללי אסדרה קיימים על המדיום הטלוויזיוני; כמו גם ביחס לעקרונות האסדרה המתהווים ביחס לאסדרת המדיה החדשים בזירה המקוונת.

אסף מחזיק בתואר ראשון בתקשורת (בהצטיינות), תואר ראשון במשפטים (בהצטיינות), ותואר שני במשפטים במסגרת המסלול הישיר לדוקטורט. עם סיום לימודי התואר הראשון התמחה אסף בבית המשפט העליון (כב' השופטת דפנה ברק-ארז), ולאחר מכן שימש כמנהל המחקר בוועדה לבחינת האסדרה על השידורים המסחריים שמונתה על ידי משרד התקשורת בגיבוש רפורמות ברגולציית השידורים בישראל.

במקביל ללימודי הדוקטורט אסף משמש כעוזר הוראה בפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל-אביב במספר קורסים בתחום המשפט הציבורי, וכן השתלב כעמית מחקר במרכז אדמונד י. ספרא לאתיקה באוניברסיטת תל-אביב, וכחוקר אורח בפקולטה למשפטים של אוניברסיטת אוקספורד. מאמריו בנושאים של משפט חוקתי, משפט וטכנולוגיה ואסדרת תקשורת התפרסמו בכתבי עת מובילים בארץ ובעולם.



Freedom of the Press > Freedom of the Screen (?)

מחקר רב-תחומי זה מעמת את ההצדקות המשפטיות לאסדרת מדיה עם ממצאים עכשוויים מתחום חקר התקשורת, ומעניק לבתי המשפט ומעצבי המדיניות הציבורית כלים להערכת הלגיטימיות של פרקטיקות אסדרה קיימות ואלו המתגבשות ביחס לאמצעי התקשורת ושירותי תוכן מקוונים.



בל יוסף

הדו-שיח המהותי: מודל לקידום הדוח-שיח החוקתי בין בית משפט עליון למחוקק

מנחה: פרופ' אייל גרוס



מחקרה של בל עוסק בפיתוח מודל של דיאלוג חוקתי, שמתרחש בין בית-משפט עליון למחוקק, ונכתב בהנחייתו של פרופ' אייל גרוס.

את המודל בל מפתחת תוך היעזרות הן בשיח התאורטי הקיים, ובפרט בתחימת הדיאלוג החוקתי בלב הוויכוח (הנצחי) באשר למקומה של ביקורת שיפוטית בין חוקתיות לדמוקרטיה, והן במחקר אמפירי רחב ודסקריפטיבי, המעיד כי במשפט החוקתי הישראלי קיים דיאלוג חוקתי מפותח למדי.

בליבו של המודל עומדות ארבע טענות יסודיות: הראשונה היא כי ביקורת שיפוטית חוקתית 'מלאה' היא הכרחית ורצויה, ותגובה חקיקתית לפסק הדין רצויה גם היא. שני אלו מובילים להגנה על זכויות אדם תוך כיבוד מרחב ההכרעה של הממשל, והכרה בכך שמדובר בגורמים שונים בעלי נקודות מבט ואינטרסים שונים. השנייה היא כי ברמה מעשית, הדיאלוג נמדד מצידו של בית-המשפט בעיקר באמצעות פרשנות שיפוטית שמייטרת בטלות חקיקה וסעדים חוקתיים מרוככים, ומצידו של המחוקק בעיצוב תגובה חקיקתית דרך פסקת ההגבלה. הטענה השלישית היא כי לצורך דיאלוג כן ואמיתי נדרשת תהליך כפול של לגיטימציה: לגיטימציה ציבורית, שאותה ניתן לשפר באמצעות העמקת התהליך הדליברטיבי סביב חקיקה שפוגעת בזכויות אדם, ולגיטימציה מוסדית, אותה ניתן להגביר באמצעות הטמעת מוסד ההפניה החוקתית. הטענה הרביעית היא שאל לדיאלוג להיות אצטלה לפגיעה מתמשכת בזכויות אדם, ועל בית-המשפט להימנע מלנהוג באופן דיאלוגי כאשר מונחות על הכף זכויותיה של קבוצת מיעוט נעדרת ייצוג.

בל יוסף היא תלמידת מחקר לתואר שלישי במרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים. את התארים הראשון והשני סיימה בל בהצטיינות. במסגרת התואר השני היא כתבה את עבודת התזה על המעמד הנורמטיבי של יוזמות חקיקה, מחקר שרואה אור בימים אלו בכתב העת "עיוני משפט". תחום המחקר של בל הוא משפט חוקתי, והדו-שיח החוקתי וזכויות אדם בפרט; היא מתרגלת ועוזרת הוראה בקורסי יסוד בדיני עבודה, דיני חוזים ודיני קניין; והייתה עוזרת מחקר במשפט חוקתי, דיני עבודה, דיני זכויות האדם במשב"ל, כמו גם במחקר רחב היקף על אסדרת עברת הגנבה ובמחקרים נוספים בתחום האתיקה.



"Human rights are praised more than ever - and violated as much as ever."

Anna Lindh, Swedish politician, 1957-2003

הציטוט הזה משקף היטב את המציאות שאנחנו חיים בה. המציאות הזו היא גם הטריגר עבורי לפתח מודל להגנה על זכויות אדם שנותן דגש על מוסדות השלטון ועל אופיים של יחסי הגומלין ביניהם, באופן שמקל על הקבלה והלגיטימציה של המודל.



סאני קלב

פרטיות מתבגרים בעיני הורים ובני-נוער: הגנה, חשיפה, פיקוח ומעקב בעידן הדיגיטלי

מנחה: פרופ' מיכאל בירנהק



התפתחות טכנולוגיות המידע, השימוש ההולך וגובר של הורים וילדים ברשת וההשלכות חברתיות של שימוש זה, מאתגרים את הסוגיה של פרטיות ילדים ובני נוער במסגרת המשפחתית. סוגיה זו באה לידי ביטוי תחת שני מופעים מרכזיים: שימוש של הורים בטכנולוגיות מעקב (surveillance) לשם פיקוח ומעקב אחר התנהלות ילדיהם ברשת ומחוצה לה, וחשיפה של הורים למידע על אודות ילדיהם (לרבות תמונות וסרטונים שלהם) ברשתות חברתיות. תופעות אלו ניתנות להגדרה כצורות שונות של ניהול פרטיות ילדים על-ידי הוריהם.

המחקר בוחן בכלים איכותניים את עמדותיהם והתנהלותם של הורים לבני נוער ושל בני הנוער עצמם בקשר לסוגיית פרטיות מתבגרים בסביבה רשתית מקוונת. במישור הדסקריפטיבי, המחקר מתאר כיצד, ובאיזו מידה, הורים מאפשרים לילדיהם המתבגרים להביא את זכותם לפרטיות לידי ביטוי ומימוש, וכיצד סוגיה זו נתפסת על-ידי בני הנוער. במישור המשפטי, המחקר בוחן את מקומו של המשפט בנוגע לשמירה והגנה על פרטיות ילדים במסגרת המשפחתית, ואת השפעתו על התנהלותם של הורים ומתבגרים ועל תודעתם בנושא. במישור הנורמטיבי, המחקר בוחן האם קיימת הצדקה להתערבות משפטית בהתנהלות המשפחתית לשם הגנה על פרטיות מתבגרים, או שמא שהטיפול בסוגיה צריך להיות מוכרע על-ידי גורמים אחרים כגון נורמות חברתיות, כוחות השוק, או ההתפתחויות הטכנולוגיות.

סאני הוא בעל תואר ראשון במשפטים LL.B (בהצטיינות) מהמסלול האקדמי המכללה למנהל, ותואר שני M.A. (בהצטיינות יתרה) במדיניות ציבורית-יישוב סכסוכים וגישה, מאוניברסיטת תל-אביב. מגשר מוסמך וכן בוגר U.S Department of State's International Visitor Leadership Program (IVLP). סאני הוא מרצה מן החוץ במרכז האקדמי למשפט ולעסקים בקורסים "זכויות הילד בראי המשפט", "הזכות לחינוך" ו"כתיבה אקדמית". בין השנים 2016-2008 עמד בראש "הקליניקה לזכויות בחינוך" של המרכז האקדמי, בחלקן שימש גם כעורך ראשי של "פורטל זכויות האדם". עבודת התזה של סאני עסקה בזכותו של אדם לחזור מהסכמה לויתור על פרטיותו שניתנה על-ידי הוריו, בעת היותו קטין. מאמר שכתב על בסיס עבודת התזה צפוי להתפרסם בכתב העת "עיוני משפט".



*"Where is the wisdom we have lost in knowledge?
Where is the knowledge we have lost in information?" T.S. Eliot*

עידן המידע מאתגר את התפיסות המקובלות לגבי הזכות והנורמה החברתית של פרטיות, לרבות במערכת היחסים בין הורים לילדיהם. לאור חשיבותה של פרטיות להתפתחותם של ילדים יש חשיבות מיוחדת להבנת ההשפעה של עידן המידע על תפיסת הפרטיות של בני-נוער וביטוייה במסגרת המשפחתית, ולבחירת תפקידו של המשפט ביצירת מרחב פרטי לילדים ולבני-נוער.



אורית מלכה

כת עדים: עדות ומחשבה פוליטית במשפט התלמודי

מנחים: פרופ' שי לביא, פרופ' ישי רוזן-צבי



מוסד ייחודי לדיני הראיות של המשפט העברי מכונה בלשון התנאים "כת עדים". מדובר בכלל משפטי לפיו נדרשת עדות של קבוצת עדים (המונה שני עדים או יותר) על מנת להגיע להכרעה בהליך השיפוטי. במחקר המסורתי מוסד זה נתפס כהמשכו הישיר של הכלל המקראי הדורש "שני עדים או שלשה עדים" (דברים יז), ודוחה את האפשרות להסתפק עד אחד; כלל שעניינו חיזוק וביסוס הראיות המרשיעות. אולם אורית מראה כי מוסד כת העדים פותח ברובד התנאי תוך חריגה משמעותית מהמתווה המקראי. הנורמות התנאיות המעצבות את הכלל מסתייגות לעיתים במפורש משיקולים ראייתיים, ומעדיפות על פניהם ערכים הקשורים בשלמות הכת המביאה את העדות: הכת מצופה להתנהג כקבוצה מלוכדת, בשונה מאוסף עדויות של יחידים. בעבודתה חושפת אורית את הגורמים שהשפיעו על פיתוח ייחודי זה, ומצביעה בין היתר על ההקשר ההיסטורי הנוגע למחלוקות בין כיתות יהודיות מתקופת הבית השני. לצד זאת היא מציעה מודל תיאורטי להבנת המוסד במונחים של מחשבה פוליטית, המבוסס על עבודתה של התיאורטיקנית חנה ארנדט. על פי הצעה זו, כת העדים מהווה ייצוג בזעיר אנפין של הקהילה הפוליטית, או תמונה אידיאלית של קהילה כזו, כפי שנראתה בעיני התנאים. מוסד כת העדים מבטא את המקום המרכזי שניתן לדגם ממוזער זה של הקהילה הפוליטית בהכרעת דינו של היחיד, ומשקף תפיסה פוליטית חזקה של המעשה השיפוטי ברובד זה.

אורית היא בעלת תואר ראשון במשפטים (LL.B) בהצטיינות ושני (LL.M) מאוניברסיטת בר אילן (2002), ובעלת תואר ראשון במתמטיקה (BS.C) מהאוניברסיטה העברית (2004). לאחר סיום לימודיה עבדה כעורכת דין. בשנת 2013 חזרה לאוניברסיטה וכתבה תיזה במסגרת מרכז מיתר בנושא: "קבילות ראיות במשפט התלמודי: המקרה של פסולי עדות", אותה סיימה בהצטיינות. במהלך התואר השלישי זכתה אורית בפרסים ובמלגות, ובין היתר הינה עמיתת מחקר במרכז ספרא לאתיקה באוניברסיטת תל-אביב, במכון הישראלי לדמוקרטיה, ובמכון שלום הרטמן. במקביל ללימודיה הקימה והובילה את בית המדרש 'מסתברא' ללימוד תלמוד בגישה אקדמית בקהילה. כן הקימה והובילה קבוצת מחקר בנושא 'מחשבה פוליטית יהודית' במסגרת מכון ון-ליר בירושלים.



"We are not born equal; we become equal as members of a group on the strength of the decision to guaranty ourselves mutually equal rights."

Hannah Arendt, *Origins of Totalitarianism*.

במשפט התלמודי תופס רעיון הפעולה בקבוצה מקום מיוחד - ומייצר באמצעותה מושג מיוחד של שוויון. האם יתכן שביסוד הכלל הריטואלי מונחת תשתית עומק של מחשבה פוליטית?



עומר יחזקאל פלד

סעדים הסתברותיים במשפט

מנחים: פרופ' אריאל פורת, פרופ' אבי טבח



בית-המשפט נדרש לקבוע מה התרחש, מבחינה עובדתית, בין הצדדים העומדים בפניו. אולם, במרבית המקרים לא ניתן ללמוד מהראיות מה היו העובדות ברמת וודאות מלאה. המחקר של עומר מתמקד בהשוואה בין שני כללי הכרעה המשמשים את המשפט להתמודדות עם מצבים של אי-ודאות עובדתית. הכלל הראשון, כלל סף, מורה לבית המשפט לקבוע כי התקיימה עובדה מסוימת אם ההסתברות לה גבוהה מסף הסתברותי מסוים (נניח 50%). הכלל השני, כלל של אחריות הסתברותית, קובע כי בית המשפט יחלק את הסעד בין הצדדים, לפי ההסתברות שהוכחה העובדה הרלוונטית.

מחקרו של עומר מתמקד בזיהוי וניתוח מאפיינים של אי-ודאות עובדתית (מאפיינים הנוגעים לסוג המידע הזמין לצדדים, למצב הכלכלי של הצדדים לסכסוך, ולסוג הסעד שהמשפט מעניק). החלק הראשון של המחקר עושה שימוש במתודולוגיה כלכלית כדי לקבוע תחת איזה שילוב של מאפיינים כלל של אחריות הסתברותית יעיל יותר משיטה בינארית של "הכל או כלום". החלק השני של המחקר בוחן תחומים ספציפיים של המשפט (חוזים, נזיקין, קניין ומשפט פלילי) ומזהה קטגוריות של מקרים בהם כדאי לאמץ משטר של אחריות הסתברותית.

עומר פלד הוא תלמיד דוקטורט במרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים - הפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל-אביב. עומר בעל תואר ראשון משפטים (בהצטיינות) מאוניברסיטת תל אביב, ותואר שני (בהצטיינות יתרה) ממרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים באוניברסיטת תל אביב. עומר עבד כעוזר הוראה בקורסים דיני חוזים, נזיקין, קניין וראיות באוניברסיטת תל אביב ובמכללה האקדמית ספיר בנגב. השנה עומר לימד את הקורס "סוגיות מתקדמות בדיני נזיקין" באוניברסיטת תל אביב. מאמרו של עומר בנושא חישוב הנזק בתנאי אי-ודאות פורסם לאחרונה בכתב העת עיוני משפט, זכה בפרס צגלה, והוצג בהשתלמויות של עורכי-דין, עוזרים משפטיים ושופטים. עומר זכה השנה במלגת קרן וולף לתלמידי דוקטורט מצטיינים.



"We demand rigidly defined areas of doubt and uncertainty." Douglas Adams

מקבלי החלטות תמיד חשופים לאי-ודאות. לכן יש חשיבות מיוחדת להבנה של אי-ודאות במשפט, ובניית מנגנונים מתאימים להתמודדות עם אי-הודאות.



משואה שגיב

אני ואת נשנה את העולם – פמיניזם דתי בישראל ושינוי חברתי באמצעות המשפט

מנחים: פרופ' ליאורה בילסקי, פרופ' מנחם מאוטנר



עבודת הדוקטורט עוסקת ביחסי הגומלין בין משפט לשינוי חברתי, ומתמקדת במאבק הפמיניסטי היהודי אורתודוקסי בישראל כמקרה בוחן. המאבק הפמיניסטי הדתי בישראל נערך על רקע מהפכה פילוסופית ותיאולוגית המתרחשת בשנים האחרונות בחברה היהודית הדתית בישראל, ומבקשת לקדם שוויון מגדרי, הן ברמת החברה והן ברמת ההלכה. מהפכה זו היא בעלת השפעה מכרעת על נשים דתיות, ולאור ההסדרים החוקתיים בענייני דת ומדינה בישראל השוזרים נורמות דתיות לכל רוחב הספירה הציבורית, למהפכה זו השפעה משמעותית גם על החברה החילונית בישראל.

העבודה עומדת על תפקידו של המשפט כמאתגר או כמשמר את הסדר החברתי הקיים, ועל האינטראקציה שבין המשפט לחברה, במאבק הפמיניסטי דתי בישראל. בתוך כך, העבודה מדגימה כיצד המאבק הפמיניסטי דתי מטשטש דיכוטומיות תיאורטיות משפטיות וסוציולוגיות של משפט ושינוי חברתי. באמצעות מיפוי וניתוח של האסטרטגיות המשפטיות שנוקטות במאבק, נטענים בעבודה שני טיעונים: האחד, שההכרעה בשאלה האם ובאיזו צורה לפנות למשפט לשם קידום אפקטיבי של מטרות המאבק, וגם ההגדרה מהם הצלחה וכישלון, נגזרות מן האיזון שעורכות האקטיביסטיות בין מחויבות קהילתית והלכתית וחתיירה לשינוי. השני, שבהיתן המגבלות של המשפט בהנעת שינוי חברתי, האופי הייחודי של הפמיניזם הדתי הופך את המאבק הפמיניסטי דתי לבעל סיכויים גבוהים יותר להצלחה.

משואה בעלת תואר ראשון במשפטים ומדעי המדינה (בהצטיינות) מאוניברסיטת בר אילן, ותואר שני במשפטים (with honors) מאוניברסיטת קולומביה בניו יורק. במהלך לימודיה שימשה כעוזרת הוראה במספר קורסים, והייתה מארגנת שותפה של כנס הדוקטורנטים הישראלים הראשון במשפטים, ושל שתי סדנאות בינלאומיות לחוקרים צעירים במשפטים. משואה זכתה במספר פרסים ומלגות במהלך לימודיה. בין השאר, בשנת 2016 זכתה במענק מחקר של מרכז מינרבה לזכויות אדם, ובמענק מחקר מתנועת נעמ"ת. משואה הציגה בכנסים באוניברסיטאות מובילות בארץ ובח"ל, ופרסמה בכתבי עת כדוגמת *Boston College Journal of Law & Social Justice* וחוקים. בשנת הלימודים הקרובה היא תלמד את הקורס "פמיניזם דתי במשפט הישראלי" בפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל-אביב.



"לא ייתכן ששמירת הלכה תגרום עוול ומצוקה להולך בדרכה." מלכה פיוטרקובסקי

לנוכח ההסדרים החוקתיים בענייני דת ומדינה בישראל השוזרים נורמות דתיות לכל רוחב הספירה הציבורית המחקר שלי עוסק במאבק על דמותה של המדינה כמדינה יהודית ודמוקרטית.





עמיתי מיתר
תואר שני

אודי נוימן

האם יש משמעות לסדר הדעות בפסק הדין בעיני נמעניו

מנחה: ד"ר תמר קריכלי-כץ



פסק הדין הינו אחד הטקסטים המרכזיים בכל שיטת משפט. פסק הדין אינו רק התוצר הסופי של דיון משפטי והוא לא רק מצהיר מה ההכרעה הנכונה במקרה מסוים לדעת בית המשפט; פסק הדין מנסה גם לשכנע, להסביר ולהצדיק את המסקנה המשפטית והעובדתית שהתקבלה. המחקר שלי אודי מבקש לבחון בכלים אמפיריים האם יש משמעות לסדר הדעות בפסק הדין. בהנחה שבית המשפט יושב במושב של שלוש שופטות ומעלה, ודעות השופטות חלוקות, המחקר יבדוק האם ארגון דעות פסק הדין באופן כזה או אחר - הוא בעל משמעות בעיני נמעני פסק הדין, כך שסידור מסוים עשוי להשפיע על הבנה של פסק הדין, הלגיטימציה שלו או מידת השכנוע של הנמענים או הנמענות.

מחקרים אמפיריים מצאו שבנסיבות מסוימות יש אפקטיביות מיוחדת לאינפורמציה הנמסרת ראשונה ובנסיבות אחרות לאינפורמציה הנמסרת אחרונה. מחקרים אלו התמקדו בשחקנים הקלאסיים של עולם המשפט: חוקרי משטרה, שופטים או עדים, אולם לא נמצא מחקר שבוחן את ההשפעה של אפקט הסדר על נמעני השונים של פסק הדין - הקוראים. מכיוון שאחד מתפקידי העיקריים של פסק הדין הינו לשכנע קהלים שונים, המחקר של אודי מכוון את הזרקור לשחקן מרכזי נוסף בשדה המשפט - הקורא.

אודי בעל תואר ראשון בהצטיינות מאוניברסיטת בר-אילן. במהלך לימודיו שימש כחבר מערכת וראש-צוות בכתב העת "מחקרי משפט", כעוזר הוראה של פרופ' שחר ליפשיץ בקורס "דיני משפחה" וכמרכז המחקר של ד"ר אורי אהרונוסון בנושא "ביקורת שיפוטית ביזורית בערכאות הדין". לאחר סיום לימודיו התמחה במחלקת בג"צים בפרקליטות המדינה ואצל המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (חוקתי), עו"ד אורית קורן.



"You never get a second chance to make a first impression." Will Rogers

רושם ראשוני מותיר אצל בני אדם חותם בל-יימחה. האופן שבו נזכור אנשים ואירועים או האופן שבו אנחנו מבינים ומפרשים טקסטים, מושפע מהסדר שבו האירועים התרחשו ומהארגון של הטקסט. לכן יש חשיבות לסידור פסק הדין, שכן גם הסדר שבו הדעות מאורגנות בהחלטה השיפוטית עשוי להשפיע על האופן שבו נבין או נשתכנע מפסק הדין.



נלי פרוסט Towards a New Governance Theory of Human Rights

מנחה: ד"ר דורין לוסטיג



נלי בוגרת תואר ראשון מהפקולטה למשפטים ומהחוג למזרח אסיה באוניברסיטת תל אביב. עם סיום לימודיה בשנת 2013, התמחתה במשרד עורכי הדין שבלת ושות' ולאחר מכן עבדה תקופה קצרה כעוזרת משפטית אצל כבוד השופטת יסכה רוטנברג בבית משפט השלום בתל אביב. כיום נלי תלמידת תואר שני מחקרי באוניברסיטת תל אביב. במהלך לימודי התואר שימשה כעוזרת הוראה של ד"ר דורין לוסטיג בקורס במשפט בינלאומי, וכעוזרת מחקר לפרופ' ליאורה בילסקי, פרופ' דפנה הקר, וד"ר הילה שמיר.

שאלת המשגתן של זכויות אדם ושאלת בסיסן המוסרי עמדה בשנים האחרונות במרכז השיח הפילוסופי בשדה זה. במטרה לבסס ולזקק את המסד הנורמטיבי העומד ביסוד משפט זכויות האדם הבינלאומי, התמקדו תיאורטיקנים בתחום בנייתו מעמיק של מהן זכויות אדם, על מי הן מגנות, אלו חובות הן מטילות, ועל מי. ואולם, על אף הדיון הריגורוזי בשאלות אלו, תטען התזה הנוכחית כי הניתוח שמציעות תיאוריות של זכויות אדם מניח גישה רגולטורית העומדת במתח עם המציאות הרגולטורית העכשווית בשדה. באופן מדויק יותר, תיאוריות של זכויות אדם נשענות ברובן על תפיסה רגולטורית של "ממשליות ישנה" (old governance) המתמקדת במדינה כרגולטור המרכזי של זכויות אדם, ומתעלמות מהמעבר הפרדיגמתי של שדה זה לרגולציה שנשלטת בעיקר על ידי מסגרות רגולטוריות של "ממשליות חדשה" (new governance). מטרתה של התזה, בראש ובראשונה לחשוף מתח זה, ולבחון מהן השלכותיו המושגיות והנורמטיביות לגבי תיאוריות של זכויות אדם. על מנת לאתגר את הנחות היסוד של תיאוריות אלו התזה תתמקד בשחקן ארכיטיפי בשדה רגולטורי זה - התאגיד הטרינסלאומי - ובניתוח תפקידו באסדרת השדה. ניתוח זה ישמש כפלטפורמה לחשוב על המגבלות המושגיות, הנורמטיביות והמשפטיות של תיאוריות של זכויות אדם, ולהציע כי עליהן לפתח מסגרת מושגית ונורמטיבית שתהלוך את המבנה הרגולטורי הקיים.

"In theory, theory and practice are the same. In practice, they are not."

Jan L. A. van de Snepscheut

במרכז המחקר עומד המתח שבין תיאוריות של זכויות אדם והפרקטיקה אותן הן מתארות. בפרט, יטען המחקר כי בעוד תיאוריות של זכויות אדם נשענות על תפיסה רגולטורית של ממשליות ישנה, משוקע שדה זכויות האדם הבינלאומי בפרקטיקה רגולטורית של ממשליות חדשה.



הוועד המנהל

פרופ' שרון חנס - דקאן הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן ומנהל מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים
פרופ' יוסף קלפטר - נשיא אוניברסיטת תל אביב
פרופ' ירון עוז - רקטור אוניברסיטת תל אביב
פרופ' רועי קרייטנר - סגן דקאן הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן
פרופ' גיא מונדלק - יו"ר הוועדה היחידתית לתלמידי מחקר, הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן
גב' דפנה מיתר - נחמד
מר אביעד מיתר
עו"ד מאיר לינזן

הנהלה אקדמית

פרופ' שרון חנס - דקאן הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן ומנהל מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים
פרופ' רועי קרייטנר - סגן דקאן הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן
פרופ' גיא מונדלק - יו"ר הוועדה היחידתית לתלמידי מחקר, הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן
פרופ' נילי כהן
פרופ' מנחם מאוטנר
פרופ' חנוך דגן

מנהלת המרכז

גב' שרון שלו - עוזרת מנהלית
גב' ספי ויינטראוב - מזכירת תארים מתקדמים
גב' איילת פאר - מזכירת תלמידים
גב' שירלי שקד - מזכירת תלמידים

עשור
למרכז
מיתר

10



אוניברסיטת תל אביב

מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים

אוניברסיטת תל אביב, הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן

טל' 03-6406571 | דוא"ל cals@post.tau.ac.il

http://www.tau.ac.il/law/advanced_studies